

III. GŁOS SAMORZĄDOWCÓW

Artykuł prezentuje wypowiedź przedstawiciela samorządu terytorialnego, zachowując formę i treść jaka wpłynęła do redakcji „Biuletynu Informacyjnego”.

FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ Z BUDŻETU JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA PRZYKŁADZIE MIASTA BYDGOSZCZY

„Czymże bez ciebie bylibyśmy nie tylko my, ale czym byłoby w ogóle ludzkie życie? Tyś pozakładała miasta, ty rozproszonych ludzi powołałaś do życia społecznego, ty zespoliłaś ich między sobą najpierw przez wspólne osiedla, później przez małżeństwa, a wreszcie przez wspólnotę mowy i pisma. Tyś wynalazczynią praw, nauczycielką dobrych obyczajów i ładu”.

(Cyceron, Disputationes Tusculanae)

Tak przed wiekami pisał Cyceron o „kulturze”, w poetycki sposób oddając jej trudny do sprecyzowania charakter. Na przestrzeni lat jakie nastąpiły od momentu napisania powyższych strof, powstało wiele prób zdefiniowania pojęcia kultury. Podejmowali się tego zarówno filozofowie, antropolodzy, etnografowie oraz niezliczeni przedstawiciele różnych nauk. Ta właśnie interdyscyplinarna swoboda interpretowania pojęcia kultury oraz przeróżne możliwości jej definiowania zależnie od przyjętych założeń, sprawiły, iż po dzień dzisiejszy nie ma czegoś takiego jak jedna uniwersalna definicja słowa „kultura”. Pisał o tym już w XVIII wieku w swojej przedmowie do „Myśli o filozofii dziejów” niemiecki filozof Johann Herder - „Nie ma nic bardziej nieokreślonego niż słowo kultura”. Wieloznaczność definiowania zależy przede wszystkim od aspektów, jakie przyjmie osoba badająca, a dla każdego przedstawiciela nauk społecznych może to być zupełnie inny zestaw determinantów.

Próbując spojrzeć obiektywnie można powiedzieć, że kultura jest całokształtem duchowego i materialnego dorobku oraz charakterystycznych, utrwalonych w ramach danego społeczeństwa wzorów postępowania. Widziana w ten sposób definicja kultury jest często utożsamiana z tzw. „dziedzictwem narodowym”, a więc podstawą tożsamości kulturowo-historycznej określonej społeczności tworzącej odrębny naród, nawet jeżeli w jej skład wchodzi różne, często odmienne grupy kulturowe. Od wieków ludzkość stworzyła różne wzorce kulturowe, a dążenie do obcowania z ich wytworami stało się nie tylko przywilejem elit ale również podstawą edukacji dzieci i młodzieży.

Zapewne ze względu na wspomnianą powyżej mnogość możliwych definicji nie znajdziemy również jednolitej definicji legalnej słowa kultura w naszym obecnym systemie prawnym.

Konstytucja gwarantuje każdemu polskiemu obywatelowi prawo do wolności artystycznej oraz wolność korzystania z dóbr kultury¹ bez jednoznacznego określenia jakież to artystyczne środki wyrazu są dopuszczalne oraz co się kryje pod pojęciem dóbr kultury. Również ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nie definiuje kultury jako takiej, ale za to

¹ Art. 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 78, poz. 483, sprost. Dz. U. z 2001 r. Nr 28, poz. 319).

w art. 1 ust. 1 znajduje się zapis, co należy rozumieć przez pojęcie działalność kulturalna, która w rozumieniu tej ustawy polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury².

Taka sytuacja sprzyja swobodzie interpretacji zadań kulturalnych, które mogą być dofinansowywane przez organy gmin, w ramach ich zadań własnych a w szczególności dla wypełnienia spoczywającego na nich obowiązku zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty³. Do takich przedsięwzięć zaliczają się ogólnie sformułowane w ustawie zadania z zakresu kultury, w tym dotyczące bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. O tym, że prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym wspomina także art. 9 ust. 2 wspomnianej wcześniej ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Gminy aby móc sprostać powyższym obowiązkom, a także w celu wypracowania jednolitej strategii w ramach realizacji zadań kulturalnych, przygotowują wieloletnie plany realizacji polityki kulturalnej przyjmowane w formie uchwał organów stanowiących. Są to swoistego rodzaju programy działań, na które składa się zarówno wypełnianie obowiązków nałożonych na gminy w drodze aktów prawnych jak i te problemy, które w ocenie władz samorządowych wymagały niecodziennej uwagi ze względu na swoją wysoką rangę lub ze względu na korzyści, jakie dana społeczność mogła uzyskać w wyniku szczególnego ich uprzywilejowania. Każda gmina dostosowuje swoją politykę kulturalną do warunków lokalnych jak i zupełnie subiektywnych odczuć autorów projektu oraz członków rady, od których będzie zależało jej przegłosowanie. Zatem założenia wynikające z przyjętych strategii kulturalnych dwóch sąsiednich gmin mogą się różnić między sobą w sposób społecznie odczuwalny.

Formy finansowania zadań z zakresu kultury

Działalność kulturalna jest realizowana przez odpowiednio przygotowaną specjalistyczną kadrę oraz w oparciu o dość kosztowną bazę materiałową, co łącznie wymaga znacznych nakładów finansowych. Wielkość środków finansowych przeznaczanych na działalność kulturalną, a także ich udział w ogólnej puli wydatków, jest wyznacznikiem zainteresowania władz poziomem kultury w danym środowisku oraz ma znaczący wpływ na aktywność społeczną w tej dziedzinie.

Instytucje kultury pokrywają koszty swojej bieżącej działalności i zobowiązania z uzyskiwanych przychodów z prowadzonej działalności, z organizacji imprez, sprzedaży biletów, świadczenia usług a także ze sprzedaży składników majątku ruchomego oraz wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych, środków otrzymanych od osób fizycznych i prawnych oraz z innych źródeł, do których zalicza się również roczną dotację (na rok budżetowy) ustalaną przez organizatora i wypłacaną w miesięcznych ratach.

Tylko nieliczne z instytucji kultury byłyby w stanie pokrywać koszty swojego funkcjonowania poprzez uzyskiwanie przychodów z własnej działalności. W obecnym stanie rzeczy istnienie i funkcjonowanie olbrzymiej większości instytucji kultury jest uzależnione od

² Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123).

³ Art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591).

wysokości i regularności otrzymywania dotacji ze strony organizatora. Dotacje mają charakter uznaniowy, ich wysokość zależna jest od możliwości gminy i przyjętej przez organ stanowiący hierarchii zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej.

W aktualnie istniejącym stanie prawnym działalność kulturalną można wspierać poprzez:

- finansowanie działalności instytucji kultury w formie dotacji podmiotowych lub przedmiotowych,
- dofinansowanie w formie dotacji przedmiotowych działalności stowarzyszeń kultury i związków środowisk twórczych oraz organizacji pożytku publicznego,
- mecenat sprawowany w formie udzielania nagród i stypendiów,
- dotacje na rzecz ochrony zabytków i dokumentowania dziedzictwa kulturowego.

Gmina decydując się na utworzenie instytucji kultury powinna w swoim statucie zabezpieczyć jak największe możliwości samodzielnego pozyskiwania środków. Podobną opinię wyraził W. Lachiewicz pisząc, iż sprawą organizatora jest stworzenie takiego systemu dotowania instytucji kultury, aby bezzwrotne ich finansowanie nie osłabiło działań zmierzających do pozyskiwania jak największych przychodów własnych i racjonalizowania kosztów działalności⁴.

Instytucje kultury są powoływane na podstawie przepisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a podstawą ich działania są: akt o ich utworzeniu oraz statut nadany przez organizatora. Instytucje kultury w przeciwieństwie do typowych jednostek budżetowych posiadają osobowość prawną.

Działalność i formy finansowania kultury w Mieście Bydgoszczy

Bydgoszcz jako duża aglomeracja miejska jest znaczącym ośrodkiem kulturalnym na mapie kraju. Jednocześnie będąc siedzibą administracji wojewódzkiej oddziałuje swoją działalnością kulturalną w całym regionie kujawsko-pomorskim. Obecnie na terenie Bydgoszczy działa łącznie osiem instytucji kultury, dla których organizatorem jest Rada Miasta lub Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W „Polityce Kulturalnej Bydgoszczy”⁵ jako cele strategiczne określono budowanie warunków istnienia i rozwoju kultury przy zachowaniu dorobku poprzednich pokoleń, konsekwentne promowanie Miasta, tworzenia ośrodka naukowo-kulturalnego oraz artystycznego, ważnego na mapie kulturalnej kraju i wspólnej Europy dla pełnej realizacji potrzeb i aspiracji bydgoszczan. Gwarancją osiągnięcia postawionych celów jest realizacja poniższych kierunków polityki kulturalnej:

- tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju miejskich instytucji kultury oraz pomoc innym działającym na terenie miasta,
- wspieranie środowisk twórczych i kulturotwórczych,

⁴ W. Lachiewicz, Wykonywanie zadań z dziedziny kultury przez jednostki samorządu terytorialnego, „Finanse Komunalne”, 2000 nr 5.

⁵ Uchwała Nr XLII/904/2005 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie polityki kulturalnej Bydgoszczy.

- mecenat nad najciekawszymi oraz prestiżowymi wydarzeniami wpisanymi w kalendarz poprzez ich współfinansowanie oraz nad twórcami kultury i nauki poprzez przyznawanie nagród, stypendiów i wyróżnień,
- realizacja inwestycji niezbędnych dla rozwoju kultury,
- ochrona zabytków jako ratowanie i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego,
- wspieranie środowisk naukowych i podejmowanie działań prouniwersyteckich.

W przypadku miejskich instytucji kultury, ich działalność jest dofinansowywana bezpośrednio z budżetu gminy zarówno w formie dotacji podmiotowej jak i dotacji celowych.

Należy zaznaczyć, że Miasto Bydgoszcz w aktualnym ustroju samorządowym funkcjonuje jako „miasto na prawach powiatu”. Konsekwencją tego jest to, że część działalności kulturalnej jest finansowana bezpośrednio z budżetu gminy (w tym Miejski Ośrodek Kultury i Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna) oraz z budżetu powiatu (Galeria Miejska BWA, Muzeum Okręgowe, Teatr Polski).

Poniższe zestawienie przedstawia wydatki na działalność kulturalną z budżetu gminy i budżetu powiatu w latach 2000 - 2004 oraz plan na 2005 r. (w tys. zł).

Wyszczególnienie	Wykonanie w latach					plan 2005
	2000	2001	2002	2003	2004	
- z budżetu gminy	6 239,5	6 204,3	6 207,1	5 170,1	6 361,4	9 558,6
- z budżetu powiatu	7 192,7	7 091,0	7 465,1	7 349,6	9 202,0	8 700,0
Ogółem, w tym:	13 432,2	13 295,3	11 672,2	12 519,7	15 563,4	18 258,6
- wydatki majątkowe	1 603,7	2 648,3	1 350,0	2 436,8	4 165,8	7 550,0

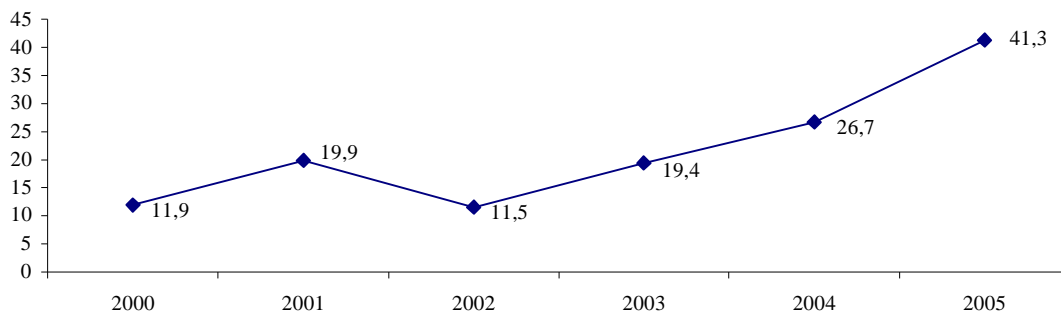
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu (Dział 921)

Wielkość nakładów na działalność kulturalną w wolumenie fizycznym wykazuje nieznaczny spadek w latach 2001 - 2003 oraz znaczny wzrost w 2004 roku, wynoszący 24,3%, a w budżecie na rok 2005 przewidziano dalszy wzrost o 17,3%. Wzrost nakładów w ostatnich dwóch latach związany był głównie z intensyfikacją działalności inwestycyjnej w zakresie remontów i modernizacji obiektów kulturalnych.

Podobnie wzrósł udział wydatków przeznaczanych na działalność kulturalną (Dział 921) w ogólnych wydatkach budżetu Miasta Bydgoszczy. W roku 2000 na działalność kulturalną przeznaczono 1,92% ogółu wydatków budżetowych. Odpowiednio w 2001 r. - 1,76%, w 2002 r. - 1,62%, w 2003 r. - 1,98%. W roku 2004 wskaźnik ten wzrósł do poziomu 2,18% a w budżecie na 2005 r. założono, że wskaźnik ten będzie wynosił 2,17%. Dla porównania, średni udział wydatków na kulturę (Dział 921) wszystkich miast na prawach powiatu w Polsce w 2004 r. wynosił 2,9%⁶, czyli był wyższy niż w Bydgoszczy. Największą zmiennością w latach 2000 - 2005 charakteryzował się udział wydatków na cele inwestycyjne realizowane w ramach działalności kulturalnej.

⁶ Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych - Sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2004 roku, Warszawa 2005.

Udział wydatków na inwestycje w relacji do wydatków na działalność kulturalną (w %):

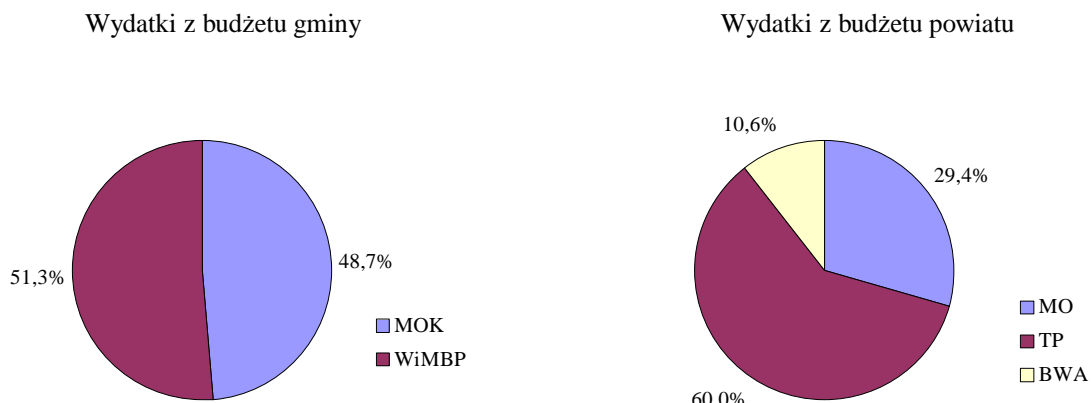

Odnosząc wielkość wydatków z budżetu gminy i powiatu do liczby mieszkańców Bydgoszczy należy stwierdzić, że władze miejskie wydatkowały w latach 2000 - 2005 następujące kwoty w przeliczeniu na jednego mieszkańca:

– 2000 r. - 35,7 zł,	– 2003 r. - 33,8 zł,
– 2001 r. - 35,5 zł,	– 2004 r. - 42,3 zł,
– 2002 r. - 31,4 zł,	– 2005 r. - 49,6 zł (plan).

Wykazane wyżej kwoty obejmują wydatki na kulturę ogółem, a więc łącznie z nakładami inwestycyjnymi. Jak wynika z przedstawionego wyżej wykresu to nakłady inwestycyjne są zasadniczą przyczyną znacznego wzrostu w latach 2004 - 2005.

Głównymi beneficjentami środków pochodzących z budżetu gminy są: Miejski Ośrodek Kultury (MOK) oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dra Witolda Bełzy (WiMBP), natomiast z budżetu powiatu: Galeria Miejska (BWA), Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego (MO) i Teatr Polski im. Hieronima Konieczki (TP). Udział poszczególnych beneficjentów w ogólnych kwotach wydatków na kulturę w roku 2004 przedstawiają poniższe wykresy:

Dofinansowanie działalności stowarzyszeń kultury i związków środowisk twórczych oraz organizacji pożytku publicznego

Konstytucyjna gwarancja wolności zrzeszania się, której rozwinięcie nastąpiło w ustawie o stowarzyszeniach, pozwoliła na powstanie licznych stowarzyszeń kultury oraz związków środowisk twórczych, zrzeszających nie tylko czynnych artystów ale również osoby blisko związane lub sympatyzujące z szeroko rozumianą kulturą⁷. Powstałe w ten sposób organizacje, które uzyskały osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru sądowego, mogą nie tylko lepiej reprezentować interesy określonych grup lub swoich członków, ale mogą też ubiegać się o dofinansowanie swojej działalności poprzez otrzymywanie dotacji z budżetu gminy w ramach konkursów ofert.

Możliwość dofinansowania działalności przedmiotowej stowarzyszeń gwarantuje ustawa o finansach publicznych w art. 118 ust. 1. „Podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań tej jednostki”⁸. W tym wypadku będą to zadania dotyczące zaspokajania zapotrzebowania społeczności lokalnej z zakresu kultury.

Oprócz wspomnianych stowarzyszeń i związków twórczych, ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹, wprowadziła również nową kategorię podmiotów, które mogą się ubiegać o dotacje, są to tak zwane organizacje pożytku publicznego. Organizacją pożytku publicznego mogą być organizacje pozarządowe, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych, i nie działające w celu osiągnięcia zysku, a także osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie innych przepisów, w tym fundacje i stowarzyszenia. Wspomniane organizacje zajmują się działalnością pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, w tym zadaniami z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji.

Wspólny dla wszystkich powyższych podmiotów tryb zlecenia zadań ze sfery „kultury” i udzielenie dotacji nakazuje organom wykonawczym gminy stosować się do przepisów cytowanej ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Organy wykonawcze gminy powierzają w sferze kultury, ww. podmiotom realizację zadań publicznych w drodze otwartego konkursu ofert, chyba że dane zadania można zrealizować efektywniej w inny sposób określony w odrębnych przepisach. Organ wykonawczy gminy ogłasza otwarty konkurs ofert z co najmniej z trzydziestodniowym wyprzedzeniem. Ogłoszenie powinno zawierać informacje o:

- rodzaju zadania,
- wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania,
- zasadach przyznawania dotacji,
- terminach i warunkach realizacji zadania,
- terminie składania ofert,

⁷ Art. 58 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

⁸ Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148).

⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873).

- terminie, trybie i kryteriach stosowanych przy dokonywaniu wyboru oferty,
- zrealizowanych przez organ administracji publicznej, w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim, zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym, oraz jednostkom organizacyjnym podległym organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowanym.

Złożone oferty podlegają ocenie pod względem możliwości realizacji zadania przez oferenta. Organizator bada również przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego. Organ wykonawczy gminy podczas badania oferty uwzględnia także wysokość środków publicznych przeznaczonych w budżecie na realizację zadania. Ostatecznie decyzja co do wyboru najkorzystniejszych ofert należy do organu wykonawczego gminy, który obowiązany jest w uzasadnieniu wyboru oferty ustosunkować się do spełniania przez oferenta wymogów określonych w ustawie oraz w ogłoszeniu. Jednakże, ze względu na szerokie możliwości interpretowania, które zadanie kulturalne najlepiej posłuży zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej, tak naprawdę nie ma sztywnego kryterium ocen, na podstawie którego można kwestionować od strony merytorycznej wybór oferty, jakiego dokonał organ wykonawczy gminy.

Omawiając powyższe zagadnienie należy dodać, iż od momentu wejścia w życie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, we wspomnianych konkursach ofert mogą startować inne niż wspomniane wyżej podmioty, czyli prywatne oraz publiczne instytucje kultury, które uzyskały osobowość prawną i zostały wpisane do stosownego rejestru.

Z tego typu dofinansowania w minionych latach z budżetu Miasta Bydgoszczy skorzystało kilkadziesiąt uprawnionych podmiotów. W 2003 r. wydatkowano na ten cel kwotę 265 436 zł, a w 2004 r. 379 500 zł.

Mecenat Miasta sprawowany w formie udzielania nagród i stypendiów

Obowiązek sprawowania mecenatu nad działalnością kulturalną został nałożony na organy jednostek samorządu terytorialnego w drodze ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W myśl tej ustawy mecenat ma polegać na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz opieki nad zabytkami. Ta szeroko ujęta definicja legalna mecenatu, może być praktycznie odniesiona do wszelkich formy pomocy jednostek samorządu terytorialnego dla „kultury”. Każde działanie, czy to dofinansowanie wydarzenia kulturalnego czy powołanie nowej instytucji kultury może być postrzegane jako wypełnianie misji związanej z mecenatem samorządu nad działalnością kulturalną. W ramach mecenatu kulturalnego samorządy uzyskały nowy sposób dofinansowania szczególnie wybitnych osób lub instytucji zasłużonych dla kultury, mianowicie poprzez stworzenie systemu nagród i stypendiów.

Rada Miasta Bydgoszczy w przyjętej dnia 1 marca 1995 r. uchwale wśród zadań określonych jako mecenat Miasta Bydgoszczy nad kulturą i nauką postanowiła również o ustanowieniu Nagrody Naukowej i Artystycznej Prezydenta Miasta oraz stypendiów naukowych

i artystycznych Prezydenta Miasta¹⁰. Każdego roku kapituła powołana przez Prezydenta Miasta ocenia zgłoszone kandydatury i przyznaje jedną nagrodę artystyczną dla artysty o uznanym dorobku oraz dwa stypendia dla wyróżniających się młodych talentów. W latach 2000 - 2004 systematycznie wzrastała kwota wspierająca wyróżnionych artystów. W poszczególnych latach wydatkowano następujące kwoty:

- w 2000 r. - 57 328 zł,
- w 2001 r. - 75 056 zł,
- w 2002 r. - 81 252 zł,
- w 2003 r. - 84 426 zł,
- w 2004 r. - 114 611 zł.

Ochrona zabytków i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego

Sposób wydatkowania środków publicznych z budżetu Miasta Bydgoszczy na prace konserwatorskie i restauratorskie reguluje uchwała Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków¹¹. Podstawę prawną dla ww. uchwały stanowił przepis art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹², przyznający prawo udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru, organowi stanowiącemu gminy lub powiatu (a nie jak wcześniej organowi wykonawczemu), na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale. Każdego roku Rada Miasta jest obowiązana do podjęcia uchwały przyznającej dotacje na prace konserwatorskie w roku bieżącym. Ta regulacja choć ograniczająca dotychczasową władzę organu wykonawczego w zakresie gospodarowania określonymi środkami budżetowymi, to jednakże ze względu na wysoce wyspecjalizowany charakter prac konserwatorskich i restauracyjnych oraz ich wysokie koszty, może się przyczynić do bardziej gospodarnego wykorzystania środków publicznych.

Obecnie, zgodnie z §1 cytowanej uchwały Rady Miasta Bydgoszczy ww. dotację mogą otrzymywać zarówno osoby fizyczne jak i jednostki organizacyjne posiadające tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego do zabytku znajdującego się na terenie Bydgoszczy i wpisanego do rejestru. Dotacja taka jest przyznawana jako dofinansowanie nakładów koniecznych do wykonania stosownych prac konserwatorskich, restauracyjnych lub robót budowlanych, które są szacowane na podstawie kosztorysów dostarczonych przez uprawnionych wnioskodawców.

¹⁰ Uchwała Nr IX/86/95 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 1 marca 1995 r. o mecenacie Miasta nad kulturą i nauką.

¹¹ Uchwała Nr XLVI/995/2005 Rady Miasta z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. Województwa Kujawsko - Pomorskiego Nr 63, poz. 1221).

¹² Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 17 września 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568).

W latach 2001 – 2003 na prace konserwatorskie wydatkowano kwotę przekraczającą pół miliona złotych rocznie, natomiast w 2004 r. przeznaczono ponad 1,3 mln zł, co miało związek, między innymi ze zwiększeniem dotacji na adaptację i modernizację zabytkowych spichrzy położonych przy ul. Grodzkiej. Wielkość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie przedstawia się następująco:

- w 2001 r. - 899 142 zł,
- w 2002 r. - 843 603 zł,
- w 2003 r. - 627 370 zł,
- w 2004 r. - 1 337 767 zł,
- plan 2005 r. - 519 000 zł.

W niniejszym artykule przedstawiono w sposób wysoce uogólniony działania organów Miasta Bydgoszczy, skierowane na zadania z zakresu kultury, w aspekcie poniesionych nakładów finansowych. Oceniając dynamikę finansowego zaangażowania się Miasta w sprawy kultury, stwierdzić należy, że ostatnie lata charakteryzują się zwiększoną aktywnością w tym zakresie. Biorąc pod uwagę tempo rozwoju można oczekiwać, że w najbliższych latach Miasto Bydgoszcz osiągnie wskaźnik udziału wydatków na kulturę zbliżony do wszystkich miast na prawach powiatu w Polsce. Działania te na pewno spotkają się z przychylnością mieszkańców, twórców i pracowników sektora kultury.

Radosław Chmara
Inspektor w Wydziale Kultury i Promocji
Urząd Miasta Bydgoszczy